

Opinie Crisisbeheer

Juist als de overheid (asiel)beleid níet doorzet, verliest ze ons vertrouwen

De chaos in Ter Apel knaagt aan ons vertrouwen in de overheid weg. Zorg dat je tijdens crises controle houdt, adviseert Arnout van den Bosch, gemeenteraadslid voor de PvdA.

Arnout van den Bosch 1 september 2022, 13:35

Veel mensen hebben het gevoel dat we als samenleving, en de politiek in het bijzonder, de grootste problemen van onze tijd niet meer aan kunnen. Neem bijvoorbeeld de asielcrisis, waar politici machteloos lijken, zowel bij het aanpakken van de oorzaken als het aanpakken van de gevolgen van de instroom van asielzoekers.

De falende opvang in Ter Apel laat dit duidelijk zien. Het lijkt ons te overkomen, zonder dat we grip hebben op de situatie.

Dat komt door hoe we ons land hebben ingericht: politiek en bestuurlijk is Nederland versplinterd. Overheden en organisaties werken elkaar regelmatig tegen. Dat is funest voor het vertrouwen in de politiek.

Radicale ideeën

Waar het gaat om grote maatschappelijke problemen kunnen mensen veel hebben, zo lang ze weten dat de situatie onder controle is. Zo niet, dan kan bezorgdheid snel omslaan in angst. Radicale ideeën kunnen dan opeens aantrekkelijk lijken omdat ze schijnbaar bescherming bieden.

Zo ook waar het gaat om asielbeleid. Over het algemeen staan Nederlanders positief tegenover het opvangen van vluchtelingen. Tegelijkertijd kan de gedachte dat wereldwijd miljoenen mensen op de vlucht zijn of een beter leven zoeken behoorlijk beangstigend zijn. Dat geldt des te meer als de kranten dag in dag uit vol staan met slecht nieuws over falende opvang en de politiek vervolgens niet met een adequate reactie komt. De verleiding te kiezen voor politici die roepen dat de grenzen dicht moeten, wordt dan groot, ook dat is helaas steeds vaker te zien.

Wat nu nodig is, is een politiek die overtuigend kan laten zien dat zij ‘in control’ is. Dat vraagt in de eerste plaats: duidelijke standpunten, besluitvaardigheid en een rechte rug.

Maar zonder het juiste gereedschap in handen, krijgt zelfs de beste politicus niks voor elkaar. Wat we nu vooral nodig hebben is een politiek die grip heeft op de uitdagingen van deze tijd. In het geval van het asielbeleid: of ‘Wir schaffen das’, of dan toch een noodrem op de instroom.

Meer dan loze woorden

In beide gevallen moet dit meer zijn dan loze woorden. De politiek moet een harde garantie kunnen geven dat een grote instroom van asielzoekers niet tot problemen leidt en dus snel fatsoenlijke opvang kunnen regelen.

Of de politiek moet, hoe onwenselijk dit ook is, laten zien dat zij daadwerkelijk de instroom kan beperken als opvang echt niet blijkt te lukken.

Om grote woorden te kunnen waarmaken, moet de politiek voor de uitvoering van besluiten niet afhankelijk zijn van de goede wil van derden.

Geen eindeloze mogelijkheden meer om democratisch genomen besluiten aan te vechten, maar echte doorzettingsmacht. Zo herstellen we het vertrouwen in de politiek.

Zo nodig grenzen sluiten

Vertrouwen is de belangrijkste waarborg dat het gezonde verstand ook op lange termijn overwint en we in onze angst geen irrationele stappen zetten. Het klinkt paradoxaal, maar door te laten zien dat de politiek bereid en in staat is om zo nodig de grenzen te sluiten, verkleinen we de kans dat dat daadwerkelijk ooit zal gebeuren. Dat is bovendien ook niet nodig met de doorzettingsmacht om opvang goed te regelen.

Wie vertrouwen heeft in de toekomst, durft iedere uitdaging aan. Dat geldt voor asielbeleid, maar ook voor het tegengaan van klimaatverandering, het oplossen van de stikstofcrisis, het herstel van de gezondheidszorg na corona enzovoort. Op die manier staan we klaar voor de uitdagingen van onze tijd.